

CAM

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint 198
Tel. 24-36-41

Nr. 06/2.2406 din 12 mai 2017

La nr.122 din 19.04.2017

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, cu referire la proiectul legii privind modificarea și completarea privind modificarea și completarea unor acte legislative (Codul funciar, Legea nr.845/03.012.1992, Legea nr.1216/03.12.1992, Legea nr.1225/08.12.1992, Legea nr.1324/10.03.1993, Legea nr.146/16.06.1994, Legea nr.273/09.11.1994, Legea nr.371/15.02.1995, Legea nr.411/28.03.1995 etc.), comunicăm următoarele.

Conform art.22 alin.(3) din Legea nr.780/2001 privind actele legislative, proiectul de act legislativ este supus, în mod obligatoriu, unei expertize anticorupție pentru a se verifica dacă corespunde standardelor anticorupție naționale și internaționale, precum și pentru a preveni apariția de noi reglementări care favorizează sau pot favoriza corupția.

Proiectul legii privind modificarea și completarea unor acte legislative a fost examinat și adoptat în ședința Parlamentului din data de 05 mai 2017, fără a fi supus expertizei anticorupție, ceea ce constituie un mare neajuns și o încălcare a prevederilor privind elaborarea actelor legislative.

Atragem atenția că Legea nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție prevede la art.4 alin.(1) lit.d) atribuția Centrului de a efectua expertiza anticorupție a proiectelor de acte legislative. Astfel, expertiza anticorupție se efectuează asupra proiectelor de legi și nu asupra legilor deja adoptate de către Parlament.

Cu toate acestea, reieșind din importanța proiectului pentru societate și economia țării, cu titlu de excepție, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director adjunct

Vadim COJOCARU

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr.	919	
"15"	05	2017
Ora		

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr.ELO17/4121 din 12.05.2017

**la proiectul de lege
privind modificarea și completarea unor acte legislative
(Codul funciar, Legea nr.845/03.012.1992, Legea nr.1216/03.12.1992,
Legea nr.1225/08.12.1992, Legea nr.1324/10.03.1993, Legea
nr.146/16.06.1994, Legea nr.273/09.11.1994, Legea nr.371/15.02.1995,
Legea nr.411/28.03.1995 etc.)**

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.780/2001 privind actele legislative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție, aprobate prin Ordinul nr.179 din 17 noiembrie 2016 a directorului Centrului Național Anticorupție.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al inițiativei legislative este un deputat în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art.6-11 din Legea nr.780/2001 privind actele legislative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional „*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*

e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate.”

Potrivit art.12 alin.(2) al legii, *„Termenul de prezentare a recomandărilor asupra proiectelor de decizii va constitui cel puțin 10 zile lucrătoare de la data mediatizării anunțului referitor la inițierea elaborării deciziei sau de la data mediatizării anunțului privind organizarea consultărilor publice.”* Mai mult ca atât, art.11 alin.(2/2) al aceleiași legi prevede că *„Anunțul privind organizarea consultărilor publice și materialele aferente sunt făcute publice cu cel puțin 15 zile lucrătoare înainte de definitivarea proiectului de decizie.”*

Proiectul supus expertizei a fost plasat pentru consultare publică pe pagina web a Parlamentului Republicii Moldova, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect.

Suplimentar, autorul proiectului nu a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de decizie, condiție prevăzută de art.8 lit.a) al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Având în vedere că proiectul a fost plasat pe pagina web indicată supra și părțile interesate au acces la proiect, se constată că în procesul de promovare a proiectului asigurarea transparenței decizionale stabilite de Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional a fost, în mare parte, asigurată.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, proiectul este elaborat în scopul: *„evitării eventualelor colizii juridice, precum și asigurarea funcționalității adecvate a entității propuse spre înființare – Agenția Servicii Publice”.*

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune amendarea actelor legislative în textul cărora legiuitorul a făcut referință expresă la denumirea entităților reorganizate – Î.S. „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”, Î.S. „Camera Înregistrării de Stat”, Î.S. „Cadastru”, autoritatea administrativă în subordinea Ministerului Justiției „Serviciul Stare Civilă” și autoritatea administrativă în subordinea Ministerului Economiei „Camera de Licențiere”, drept consecință a constituirii Instituției Publice „Agenția Servicii Publice”.

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real care rezultă din textul proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesele cetățeanului de a beneficia de prestarea mai rapidă a anumitor servicii publice, prin reducerea sarcinilor administrative, precum și de costuri reduse ale acestor servicii, ceea ce este conform interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă. În conformitate cu art.20 al Legii nr.780/2001

privind actele legislative, proiectele de acte legislative sunt însoțite de „*nota informativă care include:*

- a) condițiile ce au impus elaborarea proiectului, inclusiv necesitatea armonizării actului legislativ cu reglementările legislației comunitare, finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări;*
- b) principalele prevederi, locul actului în sistemul legislației, evidențierea elementelor noi, efectul social, economic și de altă natură al realizării lui;*
- c) referințele la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză.”*

Argumentele prezentate de autor în nota informativă sunt suficiente, pertinente și respectă rigorile stipulate la art.20 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative.

I.5.2. Argumentarea economico-financiară. Conform art.20 lit.d) al Legii nr.780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină „*d) fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură”*.

Implementarea prevederilor proiectului nu necesită alocarea mijloacelor financiare suplimentare din bugetul de stat, autorul menționează despre aceasta în nota informativă.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.19 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative *”textul proiectului de act legislativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

c) se utilizează termeni adecvați [...] și de o largă circulație; [...]

e) terminologia utilizată în actul elaborat este constantă și uniformă ca și în celelalte acte legislative și în reglementările legislației comunitare; se va utiliza unul și același termen dacă este corect, iar folosirea lui repetată exclude confuzia; [...]

g) se evită folosirea [...] cuvintelor și expresiilor [...] neutilizabile și/sau cu sens ambiguu;

h) se evită tautologiile juridice; [...]”

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

Proiectul conține norme contradictorii între prevederile acestuia ce reglementează modul în care își desfășoară activitatea Agenția Servicii Publice.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul reglementează activitatea Agenției Servicii Publice, creată drept rezultat al reorganizării Î.S. „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”, Î.S. „Camera Înregistrării de Stat”, Î.S. „Cadastru”, autoritatea administrativă în subordinea Ministerului Justiției „Serviciul Stare Civilă” și

autoritatea administrativă în subordinea Ministerului Economiei „Camera de Licențiere”.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

1.	<p>Art. XII, art.XLIV din proiectul legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative</p> <p><u>Art. XII – În textul articolului 40 din Legea nr.1117/1997 privind bursele de mărfuri, cu modificările și completările ulterioare, sintagma „Camera de Licențiere” se substituie cu sintagma „organul de licențiere”.</u></p> <p><u>Art. XLIV – Articolul 16 din Legea nr.33/2006 privind depozitarea cerealelor și regimul certificatelor de depozit pentru cereale, se modifică după cum urmează:</u></p> <p><u>1. La alineatul (1), sintagma „de către Camera de Licențiere” se exclude.</u></p> <p><u>2. La alineatul (4), sintagma „Camera de Licențiere” se substituie cu sintagma „organul de licențiere”.</u></p> <p>Obiecții: Norma analizată indică la modificarea art.40 din Legea nr.1117/26.02.1997 privind bursele de mărfuri și art.16 din Legea nr.33/2006 privind depozitarea cerealelor și regimul certificatelor de depozit pentru cereale, deși conform art.I pct.4 și art.II pct.3 din Legea nr.53/30.03.2017 pentru modificarea unor acte legislative articolele 40 și 16 din legile prenotate se abrogă. Conform art.39 alin.(5) al Legii nr.780/27.12.2001 privind actele legislative „Abrogarea poate fi însoțită de adoptarea unei noi reglementări în materie, dar poate fi și independentă de o nouă reglementare, atunci când se înlătură un act sau o normă necorespunzătoare.”.</p> <p>Prin urmare, modificarea propusă vine în contradicție cu regulile de tehnică legislativă stabilite prin Legea nr.780/27.12.2001, autorul nu propune o nouă reglementare a normei. Pericolul coruptibilității constă în incertitudinea ce se va crea la aplicarea prevederilor proiectului, situații în care persoanele responsabile de executarea respectivelor reglementări se vor prevala de această deficiență pentru a comite abuzuri.</p> <p>Recomandări: Excluderea Art.XII și art.XLIV din proiect</p> <table border="1" data-bbox="220 1682 1455 1850"><tr><td data-bbox="220 1682 804 1850">Factori de risc:<ul style="list-style-type: none"> • Norme irealizabile</td><td data-bbox="804 1682 1455 1850">Riscuri de corupție:<ul style="list-style-type: none"> • Generale • Legalizarea actelor de:<ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu</td></tr></table>	Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> • Norme irealizabile	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> • Generale • Legalizarea actelor de:<ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu
Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> • Norme irealizabile	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> • Generale • Legalizarea actelor de:<ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu		
2.	<p>Art. XXIX pct.3, art.XXXI pct.2, art. din proiectul legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative</p> <p><u>Art. XXIX – Legea nr.100/2001 privind actele de stare civilă, se modifică după cum urmează: [...]</u></p> <p><u>3. Articolul 14: [...]</u></p> <p><u>alineatul (2) va avea următorul cuprins:</u></p> <p><u>„(2) Agenția Servicii Publice este o instituție publică fondată de Guvern, care își desfășoară activitatea</u></p>		

<p>pe baza regulamentului aprobat de Guvern.” [...]</p> <p>Art.XXXI – Legea nr.451/2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, se modifică și se completează după cum urmează: [...]</p> <p>2. La articolul 7:</p> <p>alineatul (1) va avea următorul cuprins: „Agenția Servicii Publice este o instituție publică fondată de Guvern, care își desfășoară activitatea în modul stabilit de Guvern.” [...]</p>	
<p>Obiecții:</p> <p>Art.XXXI pct.2 din proiect utilizează expresia de genul „<i>în modul stabilit de Guvern</i>”, fără a face trimitere la vreun act concret, ba mai mult, atât norma respectivă, cât și cea cuprinsă la art.XXIX pct.3 din proiect vine în contradicție cu Statutul Instituției publice „Agenția Servicii Publice”, aprobat prin Hotărârea Guvernului în ședința din data de 26 aprilie 2017 și care statuează la pct.5 că: „<i>Agenția își desfășoară activitatea în conformitate cu prevederile Constituției Republicii Moldova, legile și hotărârile Parlamentului, decretele Președintelui, ordonanțele, hotărârile și dispozițiile Guvernului, alte acte normative, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și cu prezentul statut</i>”.</p> <p>Lipsa unor norme neclare va crea premise pentru alegerea subiectivă și abuzivă la aplicare a normei „<i>convenabile</i>” care se va aplica în dependență de preferințele Agenției.</p>	
<p>Recomandări:</p> <p>Substituirea de la art. XXIX pct.3 a sintagmei „pe baza regulamentului aprobat de Guvern” și de la art.XXXI pct.2 a sintagmei „în modul stabilit de Guvern” cu sintagma „în baza statutului aprobat de Guvern”.</p>	
<p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Norme de trimitere defectuoase • Concurența normelor de drept 	<p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Generale • Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu

IV. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat în vederea evitării eventualelor colizii juridice, precum și asigurarea funcționalității adecvate a entității propuse spre înființare – Agenția Servicii Publice.

Proiectul respectă parțial rigorile de transparență impuse de Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, autorul nu a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării, iar proiectul a fost adoptat la data de 05 mai 2017 de Parlament în lipsa expertizei anticorupție.

Proiectul conține norme contradictorii între prevederile acestuia ce reglementează modul în care își desfășoară activitatea Agenția Servicii Publice.

Prevederile proiectului corespund scopului declarat de către autor în nota informativă, și acesta este în conformitate cu interesul public.

12 mai 2017

Experți ai Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Oxana Vameș, șef secție

Vameș
5